

fit@hcmus

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC TỰ NHIÊN
KHOA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

ĐỀ CƯƠNG KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

HỌC CÓ GIÁM SÁT VỚI DỮ LIỆU NHIỀU BẰNG PHƯƠNG PHÁP LỰA CHỌN DỮ LIỆU

(Supervised learning with noisy data using data selection method)

1 THÔNG TIN CHUNG

Người hướng dẫn:

- TS. Nguyễn Ngọc Thảo (Khoa Công nghệ Thông tin)
- Ths. Trần Trung Kiên

Nhóm Sinh viên thực hiện:

1. Lê Xuân Hoàng (MSSV: 20120089)
2. Lê Xuân Huy (MSSV: 20120494)

Loại đề tài: Nghiên cứu

Thời gian thực hiện: Từ 11/2023 đến 7/2024

2 NỘI DUNG THỰC HIỆN

2.1 Giới thiệu về đề tài

Bài toán học có giám sát với dữ liệu có nhãn nhiễu được phát biểu như sau:

- Cho input là tập dữ liệu có chứa nhãn nhiễu $\mathcal{D} = \{(x_i, y_i)\}_{i=1}^n \subset \mathbb{R}^d \times \mathbb{R}$ với (x_i, y_i) lần lượt là input và nhãn của mẫu thứ i . Giả sử chúng ta chỉ quan sát được input và nhãn nhiễu của nó $\{y_i\}_{i=1}^n$ nhưng không quan sát được nhãn thật của nó $\{\tilde{y}_i\}_{i=1}^n$.
- Yêu cầu: tìm hàm $f : \mathbb{R}^d \rightarrow \mathbb{R}$ có thể dự đoán nhãn $y \in \mathbb{R}$ chính xác cho biết trước $x \in \mathbb{R}^d$.

Bài toán học có giám sát với dữ liệu nhiễu là bài toán thiết yếu trong thời buổi dữ liệu được ví như là "mỏ vàng". Ngày nay, mạng nơ-ron đang ngày càng phát triển đi theo đó là nhu cầu với dữ liệu ngày càng tăng cao. Trên thực tế, dữ liệu thường có rất nhiều nhãn nhiễu, để thu thập được dữ liệu tốt thì tốn rất nhiều thời gian và chi phí đắt đỏ. Hơn nữa, mạng nơ-ron có một đặc điểm là có khả năng ghi nhớ bất kỳ nhãn nào (thậm chí ngẫu nhiên) của dữ liệu [1] nên dễ bị quá khớp (overfitting) với nhãn nhiễu. Vì vậy, giải quyết bài toán trên sẽ giúp nâng cao hiệu quả của các mô hình, đồng thời giảm các chi phí cho việc thu thập dữ liệu. Hiện nay, đã có nhiều phương pháp để giải quyết bài toán này theo cả hai hướng *model-centric* (tập trung vào xây dựng mô hình) và *data-centric* (tập trung vào xây dựng dữ liệu). Gần đây, hướng *data-centric* có rất nhiều phát triển vượt bậc và được kỳ vọng trong tương lai. Cụ thể với bài toán trên, phương pháp *chọn mẫu hoặc điều chỉnh trọng số mẫu* có nhiều nghiên cứu đạt hiệu suất state-of-the-art. Đây là hướng tiếp cận mà nhóm chúng em chọn để tìm hiểu.

2.2 Mục tiêu đề tài

- Hiểu rõ hơn về sự ảnh hưởng của dữ liệu nhiễu với các mô hình học máy đồng thời tìm hiểu các nghiên cứu để giải quyết vấn đề này (có những hướng giải quyết nào? Mô hình nào được đề xuất? Ý tưởng và ưu/nhược điểm các phương hướng, mô hình đó). Từ đó tìm hiểu sâu hơn về một mô hình tiềm năng (mô hình đó phải khả thi trong thời gian khóa luận).
- Hiểu rõ lý thuyết và ưu/nhược điểm của mô hình đã chọn thông qua đọc, cài đặt và thực hiện thí nghiệm trong bài báo (nếu có thời gian thì thực hiện thêm ngoài bài báo).
- Áp dụng bài toán học có giám sát với dữ liệu nhiễu trên nhiều bài toán nhỏ khác ở các lĩnh vực như kinh tế, y tế,...
- Rèn luyện các kỹ năng: tìm kiếm, lên kế hoạch, làm việc nhóm, trình bày, viết bài,...

2.3 Phạm vi của đề tài

Đề tài chỉ tập trung vào dữ liệu hình ảnh có chứa nhãn nhiễu và chỉ xét các bài toán phân loại. Tập dữ liệu được sử dụng trong đề tài là CIFAR-10 và CIFAR-100. Về mô hình, đề tài chỉ tập trung vào mô hình mạng nơ-ron. Về mục tiêu, đề tài chỉ tìm hiểu và cài đặt lại mô hình của một bài báo uy tín; ngoài ra, có thể có thêm các thí nghiệm ngoài bài báo nhằm thấy rõ hơn về ưu/nhược điểm của mô hình. Lý do chúng em giới hạn đề tài như vậy là vì:

- Để đảm bảo về mặt thời gian thực hiện. Chúng em thấy rằng việc hiểu rõ mô hình (và các kiến thức nền tảng bên dưới) và cài đặt lại mô hình là tốn khá nhiều thời gian.
- Việc hiểu rõ mô hình (và các kiến thức nền tảng bên dưới) là cơ sở để có các cải tiến trong tương lai cũng như vận dụng cho bài toán khác.

Tất nhiên, nếu có thời gian thì chúng em cũng có thể sẽ có những đề xuất hoặc cải tiến. Tuy nhiên, chúng em khẳng định rằng đây không phải mục đích chính.

2.4 Cách tiếp cận dự kiến

Dưới đây là các nghiên cứu về các phương pháp giải quyết bài toán huấn luyện mạng nơ-ron với dữ liệu có nhãn nhiễu mà chúng em tìm hiểu đến thời điểm hiện tại, cũng như phương pháp mà chúng em chọn để tìm hiểu sâu. Bài toán đã được giải theo nhiều phương hướng khác nhau, sau đây là các hướng đi phổ biến:

- Ước lượng ma trận chuyển đổi nhiễu:
 - Ý tưởng: ước lượng ma trận T là tỷ lệ của một nhãn bị chuyển đổi thành nhãn khác do yếu tố nhiễu, sau đó thay đổi hàm loss function theo ma trận này.
 - Nghiên cứu tiêu biểu: F-correction [2] được đề xuất bởi Patrini cùng cộng sự vào năm 2017, là một trong những phương pháp đạt hiệu suất state-of-the-art.
 - Nhược điểm: việc ước lượng ma trận chuyển đổi nhiễu rất khó chính xác, đặc biệt khi nhãn của dữ liệu có càng nhiều lớp.
- Thiết kế robust loss function:
 - Ý tưởng: cải tiến hàm loss function sao cho hàm mới có thể hoạt động tốt với dữ liệu nhiễu.
 - Nghiên cứu tiêu biểu: vào năm 2019, Wang cùng cộng sự đã chỉ ra nhược điểm của hàm mất mát MAE trong xử lý dữ liệu nhiễu, sau đó cải tiến và đưa ra hàm mất mát IMAE [3].
 - Nhược điểm: khó đạt được hiệu suất state-of-the-art.
- Sử dụng kỹ thuật regularization.:
 - Ý tưởng: Thêm các ràng buộc, các điều kiện vào vào quá trình huấn luyện để ngăn chặn mô hình học theo các nhãn nhiễu.

- Nghiên cứu tiêu biểu: Weight decay [4] là một kỹ thuật không còn xa lạ, được sử dụng phổ biến để giảm thiểu overfitting.
- Nhược điểm: khó đạt được hiệu suất state-of-the-art.
- Chọn mẫu hoặc điều chỉnh trọng số mẫu:
 - Ý tưởng: chọn mẫu nghĩa là chọn ra một tập hợp con từ tập dữ liệu sao cho tập con đó được xem là "sạch" nhất. Trong khi đó, điều chỉnh trọng số mẫu là đánh trọng số thấp cho những mẫu được xem là nhiễu và đánh trọng số cao cho những mẫu tốt.
 - Nghiên cứu tiêu biểu: Decoupling (Malach, ShalevShwartz, 2017) [5], MentorNet (Jiang et al., 2018) [6], Co-teaching (Han et al., 2018) [7], INCV (Chen et al., 2019) [8], CRUST (Mirzasoleiman et al., 2020) [9].
 - Phương pháp này là phương pháp hứa hẹn nhất với nhiều nghiên cứu đạt hiệu suất state-of-the-art. Trong các nghiên cứu trên, phương pháp CRUST có hiệu suất tốt nhất.

Với những gì đã trình bày ở trên, trong khóa luận, chúng em sẽ tập trung tìm hiểu và cài đặt phương pháp CRUST được trình bày trong bài báo. Mô hình này đạt hiệu suất rất cao, điều quan trọng hơn là mô hình này đảm bảo về mặt lý thuyết. Mô hình như vậy sẽ an toàn hơn nhiều trong các hệ thống yêu cầu độ an toàn cao như máy bay, ô tô tự lái và thiết bị y tế. Việc tìm hiểu và cài đặt mô hình trên không chỉ giúp chúng em hiểu rõ hơn về phương pháp lựa chọn dữ liệu mà còn hiểu các cơ sở lý thuyết để một mô hình hoạt động tốt với dữ liệu nhiễu.

2.5 Kết quả dự kiến của đề tài

- Cài đặt lại được từ đầu mô hình được đề xuất trong bài báo.
- Có được các kết quả thí nghiệm để cho thấy mô hình tự cài đặt ra được các kết quả như trong bài báo.

- Có được các kết quả thí nghiệm để thấy rõ về ưu/nhược điểm của mô hình.
- Nếu có thời gian thì có thể cài đặt và thí nghiệm thêm cải tiến.

2.6 Kế hoạch thực hiện

STT	Công việc	Thời gian bắt đầu	Thời gian kết thúc	Phân công
1	Lên kế hoạch những việc cần làm	19/02/2024	15/03/2024	Huy, Hoàng
2	Mô tả bài toán, mục tiêu bài toán	21/02/2024	28/02/2024	Huy
3	Tìm hiểu các bài báo và các phương pháp liên quan đã được đề xuất	21/02/2024	06/03/2024	Huy, Hoàng
4	Xác định phương pháp mà nhóm chọn và hướng tiếp cận	28/02/2024	06/03/2024	Hoàng
5	Viết kế hoạch thực hiện	06/03/2024	12/03/2024	Huy, Hoàng
6	Viết đề cương	12/03/2024	15/03/2024	Huy, Hoàng
7	Đọc hiểu sâu paper chính	15/03/2024	15/05/2024	Huy, Hoàng
8	Đọc các paper liên quan	15/03/2024	15/05/2024	Huy, Hoàng
9	Đọc hiểu code	21/03/2024	10/04/2024	Huy, Hoàng
10	Viết code cài đặt	11/04/2024	15/05/2024	Huy, Hoàng
11	Thí nghiệm chương trình	01/05/2024	15/05/2024	Huy, Hoàng
12	Tìm hiểu các phương pháp khác	15/05/2024	01/06/2024	Huy, Hoàng
13	Viết cuốn và slides	15/05/2024	15/06/2024	Huy, Hoàng

Bảng 1: Bảng kế hoạch

Tài liệu

- [1] M. H. B. R. Chiyuan Zhang, Samy Bengio and O. Vinyals, “Understanding deep learning requires rethinking generalization,” *arXiv preprint arXiv:1611.03530*, 2016.
- [2] G. Patrini, A. Rozza, A. K. Menon, R. Nock, and L. Qu, “Making deep neural networks robust to label noise: A loss correction approach,” in *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*, pp. 1944–1952, 2017.
- [3] X. Wang, Y. Hua, E. Kodirov, and N. M. Robertson, “IMAE for noise-robust learning: Mean absolute error does not treat examples equally and gradient magnitude’s variance matters,” *arXiv preprint arXiv:1903.12141*, 2019.
- [4] A. Krogh and J. A. Hertz, “A simple weight decay can improve generalization,” in *Proc, NeurIPS*, pp. 950–957, 1992.
- [5] E. Malach and S. Shalev-Shwartz, “Decoupling "when to update" from "how to update",” *Advances in Neural Information Processing Systems*, 2017.
- [6] L. Jiang, Z. Zhou, T. Leung, L.-J. Li, and L. Fei-Fei, “Mentornet: Learning data-driven curriculum for very deep neural networks on corrupted labels,” in *ICML*, 2018.
- [7] B. Han, Q. Yao, X. Yu, G. Niu, M. Xu, W. Hu, I. Tsang, and M. Sugiyama, “Co-teaching: Robust training of deep neural networks with extremely noisy labels,” in *NeurIPS*, pp. 8535–8545, 2018.
- [8] P. Chen, B. B. Liao, G. Chen, and S. Zhang, “Understanding and utilizing deep neural networks trained with noisy labels,” in *International Conference on Machine Learning*, pp. 1062–1070, 2019.

- [9] B. Mirzasoleiman, K. Cao, and J. Leskovec, “Coresets for robust training of neural networks against noisy labels,” *Advances in Neural Information Processing Systems*, vol. 33, 2020.

XÁC NHẬN
CỦA NGƯỜI HƯỚNG DẪN
(Ký và ghi rõ họ tên)

TP. Hồ Chí Minh, ngày... tháng... năm...
NHÓM SINH VIÊN THỰC HIỆN
(Ký và ghi rõ họ tên)